KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 29. Stycznia V. S. ROKU 1808.

S. PETERSBURG VS. d. 17 stycznia. GM. Lisaniewicz został Szefem półku Czuhuiewskiego; GM. Stepanow Smoleńskiego garnizonu. Półkownik Sutow Woroneżskiego muszkietyerów, Pruskiey służby Maior Krone przyięty do Rossyiskiey z rangą Kapitana. Uwalniaią się od służby Szef Woroneżskiego półku Półkownik Gernet. Podpółkownik X Meszczerski z rangą Półkownika. Szef Wiatskiego muszkietyerów GM. X. Urusow z mundurem. Woyska Duńskiego GM. Buzin z mundurem. Od armii GM. Drisen z rangą GL. i mundurem. Szef półku Czuchuiewskiego GM. Bedraha z mundurem i pensyą całey gaży. Półkownik Stokow umieszczony w inwalidach.

WIEDEN d. 20 stycznia. Stany Królestwa Węgierskiego ofiarowały w podarunku nowey małżonce Franciszka Cesarza Austryackiego 250 t. dukatów; stany Królestwa Czeskiego 500 t. złot. ryńs. stany Morawskie 100 t. tychże złotych; nie wątpiemy że wszystkie inne prowincye Monarchią składaiące póydą wkrótce za tym przykładem. Słychać że Cesarz ma ustanowić nowy order, który będzie rozdawany zasłużonym obywatelom stanu tylko cywilnego.

Zawczora Cesarz z familią znaydował w kościele Metropolitalnym S. Stefana, gdzie odprawiono uroczyste nabożeństwo doroczne na pamiątkę powrótu Monarchy do stolicy przed 2 laty po zakończoney woynie, i powstania obywatelów Wiedeńskich na obronę oyczyzny; woyska i milicye w tym dniu wielką paradę czyniły. Po tym obrządku nastąpił drugi w pałacu przyimowania 13 nowych kawalerów złotego runa. Bogaci i dobroczyńni ludzie summę na illuminacye przeznaczoną, których Cesarz czynić nie pozwolił, obrócili na opatrzenie wielu osob zamkniętych w więzieniu za przestępstwo, albo na tych którzy wysiedziawszy czas przepisany wyrokiem sądowym wychodzili za wolność, ażeby snadź przymuszeni niedostatkiem na nowę karę nie zasłużyli.

O dalszych obrótach woysk Francuzkich i Tureckich na granicy Bośnii i Dalmacyi nie odebraliśmy nowego doniesienia; to pewna iż w obozie w Wezyra pod Adrianopolem czynią się przygotowania woienne, ieśliby nowa kampania nieuchronną była. Tamże ogłoszono rozkazy Sułtańskie; Mustafa potwierdził na urzędzie wielkorządcę Armenii Baszę Jussufa, kommendantem Dardanelskich zamków naznaczył Baszę Hagi gorliwego o utrzymanie karności Muzułmańskiey, który dotąd spokoynie mieszkał w Smirnie. W korpusach Janczarskich widzieć się daie nieiaka karność; żołnierze z Adrianopola przybyli do stolicy na święto Bayramu, wraz po zakończeniu onego musieli powracać do półków swoich. Mussa Kaimakan czyli namiestnik Wezyra w Constantinopolu złożony z urzędu poszedł na wygnanie; ten człowiek pierwszym był sprawcą rewolucyi zdarzoney w Maiu, i upadku Selima 3; mieysce zastąpił Tajar Basza Trebizondu, który za przeszłych rządów dwakroć musiał uchodzić za granicę ocalaiąc życie.

PARYZ d. 9 stycznia. Jeden z przednieyszych Officyerów armii G. Junot pisał z Lisbony do przyiaciela. Marszałek Schomberg przez Ludwika 14 wysłany na pomoc domowi Braganza wyniesionemu świeżo przez rewolucyą na tron Portugalski, zważaiąc Portugalczyków opieszałość niepoiętą w dziele zbawienia oyczyzny, nie raz mówił: co mogę dokazać z takim ludem, którego połowa czeka Messyasza, druga Króla Sebastyana przed 80 laty w Afryce od Maurów zabitego. Prawda iest, że większa część familii tu przednieyszych od Zydów początek wzięła; lecz dzisieysi Portugalczykowie nie czekaią powrótu Sebastyana, iak ich przodkowie czekali lat 15; inne iest oświecenie w kraiu; innego też Messyasza nie czekaią prócz Napoleona. Czyli przez poznanie własney niedołężności, albo przez chęć wrodzoną ludziom do odmiany, ten narod chociaż dobrze wiedział o bliskiem wtargnieniu woysk Francuzkich, nie czynił żadney gotowości do odporu, z uczynioney od rządu swoiego żartował. X Waldeck od Regenta zprowadzony dla zreformowania woysk Portugalskich zadawał sobie niemało trudu, ćwiczył żołnierza, opatrywał twierdze. Generalissimus X. Lafoens nie tylko iemu nie pomagał, owszem usiłowania i proiekta X. Niemieckiego niszczył żartami; raz mówiąc o trudności wprowadzenia woysk obcych do Portugalii; niech tylko powiedział, muły maią Francuzi, a wnet upadną nasze obrony.

Znał dobrze Lafoens, że naywiększa trudność zachodziła w przeprowadzeniu dział, zawad, żywności. Wszystko przełamała cierpliwość G. Junot, czego nie dokazałby podobno żołnierz Angielski, o którym pisał do Eugeniusza Marlborough w nayszczęśliwszych czasach rycerstwa Brytannii W. Ruszyć z mieysca, nic przedsięwziąć nie mogę, gdyż wozy z gorzałką i piwem zostały się daleko. Gdy Francuzi już ciągneli przez góry prowincyi Beira, Gubernator Hiszpański z Badaioz pisał do Margrabiego Alorno kommenderuiącego w Elvas i Allenteio. Ostrzegam że woyska Francuzkie i Hiszpańskie wkraczaią do Portugallii przez prowincyą WP. proszę więc odpowiedzieć, po przyiacielsku czyli iako nieprzyiaciel nas przy-

witasz. Odpisał Alorno. Nie po przyiacielsku, bo nie mam czém was karmić, nie iako nieprzyiaciel, bo nie mam czém was pobić. W krótkich słowach Margrabia dał poznać sposob myślenia powszechny całego narodu.

Woyskiem Portugalskiém gardzić nie trzeba, dziś ieszcze pod chorągwiami iest 20 t. piechoty, 5 t. iazdy; powierzchownie żołnierz nie zły, lecz żołd tak iest szczupły, administracya tak niedoskonała, że Półkownicy ludzie cnotliwi miewali regimenta naygorsze w Europie bez porządku żadnego; sami tylko zdzierce utrzymywali cokolwiek lepiey, dozwalaiąc sobie zabierać wszystko na ten koniec u mieszkańców. Gorzey było przed rządami Margrabiego Pombal; Portugalski rycerz był istotą w świecie naynędznieyszą, i wzgardzoną, bez płaty, munduru musiał chleba żebrzeć po ulicach. Król Jan daiąc żołnierzom iałmużnę zwykł mawiać: biedni, nieszczęśliwi; lecz porządku nie wprowadził. Pombal szacuiąc ludzi zacnych i znaiąc się na ich wartości, zprowadził z Niemiec G. Graffa La Lippe na kampaniach woyny 7 letniey wsławionego, i armią Portugalską iemu powierzył. Cokolwiek w niey podziśdzień iest dobrego, winna wszystko Graffowi. On zmocnił Elvas naypięknieyszą i naypożytecznieyszą dla kraiu twierdzę; Almeida chociaż mocna daremnie iest zbudowana i wiele innych; La Lippe zostawił po sobie chwalebną pamięć; nazywaią go podziśdzień Portugalczykowie Graffem W. iak Pombala W. Margrabią.

Regent podczas rewolucyi Francuzkiey zprowadził z Niemiec X. Waldeck, na dokonanie zaczętego dzieła. Ten wodz raz pierwszy odwiedzaiąc Generalissimusa X. Lafoens, znudził starca drobném opisywaniem szczegółow Pruskich i Niemieckich, które zamyślał do armii Portugalskiey wprowadzić; szydził głośno z niego X. przeciwił się statecznie, przywiodł do rozpaczy i śmierci rycerza, który na sławę zarobił w pierwszey kampanii przeciwko Francuzom r. 1792, gdzie w obleżeniu twierdzy Thionville rękę utracił, lecz nie umiał sobie zrobić powagi u Portugalczyków, iaką miał La Lippe człowiek trochę dziwaczny, lecz śmiały, wyniosły, i wielkiego charakteru.

Sam Regent o woyskowości naymniey myślił, od lat 3 w Klasztorze Maffra ciągle mieszkaiąc, pan zanurzony w nabożeństwie; wydał million 500 t. franków na zporządzenie 6 przepysznych organów do kościoła tamże. Portugalczykowie powiadaią, że cokolwiek historya podaie o życiu i zabawach Henryka 3 Króla Polskiego i Francuzkiego, to samo napisze o X. Brezylii. To dziwna, nie mniey iak w Henryku, który krótko przed zgonem powstał na dom Guise, i sławną Ligę chciał potłumić, że Regent zdobył się na determinacyą opuszczenia tronu i oyczyzny. Rozumieli poddani że wiek miał przepędzić w klasztorze, on zaś naraził się na daleką i niebezpieczną żeglugę, ażeby uniknoł podległości nadchodzącym Francuzom Wyznać iednak trzeba, iż nie przeszedł nagle z długiey spokoyności do życia czynnego, iuż od 3 miesięcy postrzeżono w nim odmianę; postanowiwszy przenieść się do Brezylii pokazywał się często ludowi, dla każdego był przystępny i łaskawy, pracował wiele; gdy iuż zmierzał do portu siadać maiąc na flottę, rzuciło się pospólstwo do nog, i pokornie błagało, ażeby nie opuszczał kraiu. Znalazł się dobrze Regent w trudném zdarzeniu, wymówił się grzecznie lecz razem silnie, i przeszedł.

Gotuiąc się do tey podróży pilnie zbierał zewsząd pieniądze, od czasu dawnego dwór i rząd nic nie płacił nikomu. Z początku chciano tylko zabrać na flottę z Regentem samego X. Beira starszego syna iego; lecz matka Królowa, która czasem umysłu przytomność miewa, oświadczyła wyraźnie, iż cała familia panuiąca iechać do Brezylii powinna, albo też cała zostać musi w Lisbonie. D. 13 powstał rozruch w mieście; tłum niezmierny pospólstwa zgromadziwszy się na 2 rynkach żądał niewiadomo czego. Wzięły broń Francuzkie woyska, i 48 godzin uszykowane stały, dopóki spokoyność nie powróciła, nie obeszło się iednak bez krwi rozlania, więcey 20 osob zabito, ranionych liczba niewiadoma znaczną być musi.

Koniec pisma z Paryża. Francya nieodmiennie postanowiła na przyszłość, ażeby okręta kupieckie do iey portów zawiiać maiące z własnym produktem, w zamianę brały Francuzkie surowe i wyrobione, nie pieniądze gotowe, iak czynili dawniey Anglicy u słabego rządu wymusiwszy handlowy traktat dla nich tylko zyskowny; dziś mamy kawę i cukier na 3 lata, bawełnę na rok; lecz gdybyśmy nawet nie mieli nie zginie norod. Gdyby przemysł Europeyski zaczoł wyrabiać produkta surowe iakie rodzą się w domu, dziękować należałoby Anglikom, że nas oświecaiąc nawrócili; iedwab domowy, len, wełna dostarczą kraiu każdego potrzebie. Europa Europą będzie chociażby iey mieszkańce nie używali na odzienie materyi wschodnio Indyiskich, nie pili kawy i herbaty, nie potrzebowali cynamonu, cukru, goździków, czokolady, Amerykańskiey tabaki, innych produktów Azyi, Afryki, nowego świata, słowem gdyby nawet morskiego handlu nie znali. Lecz Anglia nie będzie Anglią, ieżeli produkta iey osad i rękodzieł zostaną w domu. Niszcząc żeglugę Europeyską nie tak bardzo lądowym narodom, sobie naywięcey zaszkodzi.

Nie geniusz sławnego Chatama natchnoł Ministrów dzisieyszych, lecz nienawiść złego od dobrego nie umieiętna rozeznawać. Mieymy iednak nadzieię, że duch porządku, rachunkowy, rozumu który tak dalece wyniosł handel, dostatki, morską potęgę Anglików, ożyie nakoniec i górę weźmie. Ale gdyby zostać rzecz miała iak iest dzisiay, gdyby ten spór był na lat wiele nierozwiązany, Europa odwyknie powoli od produktów zamorskich, towarów Angielskich, a domowy przemysł powiększy, wydoskonali. Czytaiąc w historyi, co rząd Angielski czyni od nieiakiego czasu, pytać się będzie potomność zadumiała: NIEPRZYIACIE.

LE FRANCYI, CZYLITEZ NAYGORLIWSI JEY STRONNICY WTENCZAS BRYTANNIĄ RZĄDZILI? Dla Napoleona zapewne nic pożądańszego nie było nad wyprawę Coppenhagską, uprowadzenie Regenta z Lisbony, zabronienie żeglugi nawet narodom oboiętnym. To widząc, każdy niedobrowolnie przypomina, iakim sposobem rzemieślnicy Lyonu zapaleni od Klubistów Jakobińskich palili swoie warstaty, które im chleb daiąc oyczyznę zbogacały. Rząd Angielski wprawdzie warstatów nie pali, lecz odbiera im duch i życie, łamie sluzy niezmiernych kanałów, przez które towary kraiowe mogły wychodzić za granicę; co rzeczą iest szkodliwszą, niż gdyby piasczyste mielizny niespodzianie zamknęły uście Tamizy i naylepsze z Brytańskich portów. Klubistowie Lyońscy rządzili się namiętnością nierozsądną; Ministrowie Londyńscy ich naśladuią; iednakie przyczyny na mieyscach i w osobach różnych iednaki skutek muszą sprawować.

Guilhelm X. Pruski brat Fryderyka 3 przybył do stolicy naszey i miał audyencyą u Napoleona; bawił czas niemały nad Renem czekaiąc pasportów; rozumiemy że ważne negocyacye temu panu są powierzone, które podobno ułatwią trudności zachodzące dotąd między rządem Pruskim i Francuzkim. Paryż napełnia się odgłosem innych odmian; nie przestano mówić o nowém Królestwie we Włoszech pod imieniem Latińskiego, które ma być ofiarowane Lucianowi Buonaparte, iakoteż o Królestwie Szwaycarskiém, które po starodawnemu nazywać się ma Rhetia; nad tą panować będzie Wice Connetable Marszałek Berthier. Przydaią niektórzy, że w Rzymie podobnym sposobem oczekiwane są odmiany. Nie upadła ieszcze pogłoska o blizkiém ustąpieniu przez Króla Katolickiego rządowi Francuzkiemu prowincyi Hiszpańskich Catalonii, Biscaii, i innych, tak żeby podobno rzeka Ebro stanowiła odtąd naturalną granicę między dwóma narodami; lecz nie ma pewności czyli to nastąpi przez zamianę lub innym sposobem.

Na brzegach zachodnich Francyi, w okolicach portu Bresteńskiego doświadczyliśmy straszliwey burzy, iaka rzadko się przytrafia. Szkod lądowych opisywać nie będziemy, o morskich rząd nie odebrał wiadomości; czekamy niecierpliwie doniesienia, iakim sposobem Angielskie flotty oparły się tey nawałności; krążą ciągle pod wyspą Ouessant, lecz żadney szkody nam nie czynią.

Do portu Orient zawinoł Amerykański okręt z doniesieniem, że Kongres w Washingtonie wyrokiem uroczystym zawiesił handlowe związki z Anglią, wykonanie ścisłe urządzenia tego Prezydentowi Jefferson polecaiąc. Pethion góruie nad przeciwnikiem Christophe; przyszło między niemi do walney w S. Marc rozprawy, którey ten był skutek, że zwyciężony zupełnie drugi pierzchać musiał; czas iest niedaleki w którym opuści zapewne państwo Hayti zwycięzcy Pethionowi. G. Moreau nagle wyiechawszy z Philadelfii pośpieszył do Louisiany; ten postępek niespodziany mocno zadziwił Amerykanów.

Lamarque i Donzelot zostali Generałami dywyzyinemi, ostatni chodził niegdy do szkoł w Jena; znaiąc doskonalenie mieysc okolicznych położenie, oświecił wodzów, i przyłożył się naywięcey do zwycięztwa nad Prussakami odniesionego. Dyecezye Parmy i Placencyi ogłoszono wcielonemi do kościoła Francuzkiego. Stanu konsyliarz Bigot został Ministrem interessów duchownych na mieyscu zmarłego Portalisa. Dla Kościołów Królestwa Włoskiego postanowiono, że Kanonie i inne beneficia do których niema przywiązanego obowiązku duchowney posługi, będzie rozdawać panuiący, inne zaś Biskupi. Potomek Crillona walecznym zwanego pod panowaniem Henryka 4, został umieszczony w radzie stanu.

Instytut narodowy zebrać postanowił wszystkie pamiętniki w iakimkolwiek ięzyku wydane przez Akademie Europy całey od czasów naydawnieyszych. Królowa Regentka z synem byłym Królem Etruryi wyiechawszy z Mediolanu udała się prosto do Madritu; przeieżdzaiąc departamenta Francyi południowey odbierać będzie na każdém mieyscu uczciwość przyzwoitą, na co wydane są rozkazy od rządu naszego. W portach naszych zalecono nie wypuszczać na morze żadnych statków nawet kupieckich które należą do Mocarstw oboiętnych, ażeby snadź nie dostały się Anglikom. Rząd Hollenderski ogłosił traktat niedawno z Ministrem Champagny w Paryżu podpisany, mocą którego Król Ludwik za port Flessingue ustąpiony Francuzom, i dusz 10 t. w zamianę bierze Frizyą Wschodnią i Jever z 150 t. mieszkańców; nadto ieszcze w niektórych mieyscach Brabancyi Hollenderskiey i Cliivii granice są z prostowane.

Otrzymali order korony żelazney Hieronim Król Westfalski, Champagny, Duroc, Lavalette, Davoust, Ney, Moncey, Soult, Mortier, Marsz. Generałowie Caffarelli, Oudinot, Baraguey; Charpentier, Seras, Broussier, Mermet, Sebastiani, Lefebvre, Demottes, Sorbier, Marchand, Grenier, Bertrand, Reille, Savary, Lauriston, Rapp, Boudet, Molitor Menou, Suchet, Sugny, Baker, Dupas, Villatte, Defrange, Herbin, Rouguet, Darmagnac, Moreau, Dutailly, Delsous, Lhuillier, Darnaud, Schram, Vivier, Pannetier, Devaux, Curial, Barrois, Dharicot, Samson, Labassée Somis, Durancey, Boyer, Conin, Dorsenne, Beaumont, Ministrowie Lacuée Defermont, Senatorowie Monge, Berthollet, Ahremberg, Beauharnois, Vaubois; konsyliarze Bigot, Corvetto, Treilhard, Frochot, Dauchy, wielu Officyerów i cywilnych urzędników Francuzkich i Włoskich, między temi Arcy Biskup Zara i 7 Biskupów.

COPPENHAGA d. 9 stycznia. Donieśliśmy dawniey, że twierdze Gothemburga zburzyć kazał Król Szwedzki; rzecz potrzebuie objaśnienia. Pamiętał Monarcha, że w tém mieście ociec iego Gustaw 3 r. 1788 zatrzymał postępowanie woysk wkraczaiących z Norwegii; lecz Gothemburg zmocniony sposobem dawnieyszym zbyt rozległe fortyfikacye maiąc, nie może nad dni 8 wytrzymać porządnego oblężenia. Przeto żeby się zbliżył do nowego systema, zburzyć kazał mniey potrzebne mury, zrównać z ziemią wa.

ły, zasypać fossy; lecz nie tylko zostawił nietknięte bastyony Korona i lew Gothicki, aleteż rozszerzył i zmocnił cytadellę Ny Elfsborg położoną na dwóch skałach dość wyniosłych wśród rzeki Gotha, i zamykaiącą uście oney. Równym sposobem postąpiono w Malmoe mieście Scanii, gdzie także cytadella wkrótce będzie warownieysza, niż była dotąd.

Potęga narodu Szwedzkiego lądowa składa się z 45 t piechoty, 8 t. iazdy, 4 t. artylleryi; nie licząc Officyerów i służby obozowey. To woysko dzieli się na regularne i milicyą, ostatniey iest 35 t. Officyer i żołnierz każdy ma sobie nadaną część gruntu odpowiadaiącą swemu stopniowi, z którey służyć powinien oyczyźnie, maytków koronnych iest 7 t. okrętów liniowych dziś tylko 12, tyleż fregat i korwet, galernych statków blizko 200.

LONDYN d. 5 stycznia. G. Moore z 10 t. woyska dotąd użytego na morzu śródziemnem zawinoł do Portsmouth, podobno po krótkim spoczynku wypłynie na nową wyprawę. Mieysce iego w Sycylii zastąpił G. Stuart przybyły z Malty na czele 2 t. Anglików. W Calabryi zamek Scylla ma dotąd naszą załogę 240 ludzi; żołnierze ażeby łatwiey odbierali posiłek, w skale wykuli zchody od wierzchołku do brzegów morskich.

Chociaż Ministrowie przyiaciół swoich ostrzegli o zwołaniu Parlamentu na d. 21, ponieważ iednak w Królewskim wyroku opuszczone są słowa zwyczaiem poświęcone: zbierzcie się dla ułatwienia kraiowych interessów, niektórzy powątpiwaią o zaczęciu tak blizkiém obrad; inni to opuszczenie przypadkowi lub omyłce przypisuią. To pewna że rząd nasz mocno postanowił nie słuchać żadnego wezwania do pokoiu, ieżeli pierwszym warunkiem nie położy Francya zwrótu Hannoweru. W sądach zakończyła się sprawa Lorda Elgin z Fergussonem; ostatni pierwszemu zapłacić musiał 10 t. FS. będąc przekonanym, że iego z żoną poróżnił. W Ministeryum ta nayprzód ma być odmiana: X. Portland przestanie urzędować, na którego mieyscu Prezydentem izby skarbowey ma zostać Lord Melville, dawniey oskarzony o niewierny szafunek dochodów publicznych. W Cadix czekaią Hiszpani przyiścia liczney dywizyi woysk Francuzkich, ztąd wniosek, że zamyślaią zprzymierzeńce dobywać Gibraltaru.

Rząd nasz niedawno miał odebrać taiemną przestrogę, iakich środkow użyć chciała Francya do wykonania zamiarów szkodliwych Brytannii W. Proiekt odkryty mieć trzeba za upadły; pewnie o nim nie wiemy, iest tylko domysł, że zciągał się do lądowania na brzegi nasze tak dawno zgotowanego. Duńczycy według możności Sund utwierdzaią, ażeby ciaśninę żeglarzom naszym zrobili nieprzebytą; między innemi na batteryach postawić chcą możdżerze, iakie w Boulogne maią Francuzi, daleko sięgaiące nad zwyczay, które nie raz szkodziły okrętom Angielskim gdy zbliżały się do brzegów. Szkodę swoią w domach przez bombardowanie zpalonych w Coppenhadze nazbyt powiększyli Duńczycy, rachuiąc na kilka millionow talarów; tu zaś pewną wiadomość mamy, że kompania assekuracyina po ścisłém weyrzeniu we wszystko nie zapłaciła nad 406 t. talarów. To samo rozumieć trzeba o cenie magazynów morskich, któreśmy wypróżnili położoney na 40 millionów talarow; szacunek okrętów kupieckich może być znacznieyszy, gdyż Admiralicya donosi, że 600 Duńskich znayduie się w mocy naszey.

BELGRAD d. 11 stycznia. Odebraliśmy z Adrianopola wiadomość o śmierci sławnego u Turków człowieka Delly Cadry; ten od lat kilku rządził kraiem obszernym, który się rozciąga od Constantinopola do Adrianopola; stolicą iego miasto Burgas. Cadry był mocnieyszy i strasznieyszy nad innych dowodzców rozboyniczych, którzy tak długo Romelią niszczyli. Boiąc się potęgi iego Porta ugodę zawarła, i władzę nadała bardzo wielką temu buntownikowi. Nie godziło się nikomu przez te prowincye iechać bez straży od Cadrego przydaney, którą opłacać drogo musieli podróżni w miarę dostoieństwa. Nic ten rządca nie umiał; krótko przed zgonem daiąc audyencyą posłancom Francuzkiemu i Perskiemu razem iadącym, dał do zrozumienia, że Persya z Francyą graniczy. Tyran dziki i srogi dnia nie żył któregoby mordem, łupieztwem, innemi zbrodniami nie naznaczył

Zołnierze iego przeciw bezbronnym tylko podróżnym odważni byli. Podczas kampanii r. 1807 Cadry na czele 3 t. iazdy przyłączył się do armii Ottomańskiey w górze Dunaiu, i należał do przedniey straży Mollah Agi namiestnika i następcy Passwana Oglou. Przyszło do sprawy pod Fetislau d. 1 lipca; korpus Cadrego ledwie uyrzał nieprzyiaciela wnet pierzchnoł, rzucił trwogę na całe woysko, rozbiegł się po kraiu okolicznym, zrabował, i do końca woyny nie pokazał się w obozach. Cadry miał lat 45, poymał go rządca Seres Jsmael i zabić kazał; ten mąż 60 letni iest bogaty i rozsądny; rządzi samowładnie dawną Macedonią; szczęśliwa pod nim prowincya, chociaż gorliwy Muzułman lubi Greków, którym w handlu i przemyśle z Turkami przywiley równy nadał; ztąd kwitnie Macedonia, polepsza się rolnictwo, ludność znacznie pomnożona. Seres stolica dawniey nieznana dziś iest miasto wielkie dobrze zabudowane, iuż ma 30 t. mieszkańców, Jsmael może wyprowadzić w pole 25 t. zbroynych, ma liczną artylleryą. Był iednym z naczelników rokoszu podniesionego przeciw Selimowi 3 w r. 1806, który nie dobrze potłumił Monarcha nieszczęśliwy; lecz podczas ostatniey kampanii stateczną wierność rządowi dochował, sam był w obozach nad Dunaiem z 15 t. żołnierzy własnych, druga dywizya woysk iego ciaśninę Dardanelską osadzała na brzegu Europeyskim.

BERLIN d. 20 stycznia. Chodzi u nas po ręku proiekt przyszłego etatu woysk Pruskich na 100 t. z których 35 t. piechoty, 15 iazdy ma być pod bronią ciągle, reszta w domu za urlopem; odtąd rangi Officyerskie nie iuż samey Szlachcie; lecz ludziom zdatnym wszelkiego stanu maią być dawane.